

07.07.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**07 Temmuz 2023
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

07 Temmuz 2023 Cuma

YASAMA BÖLÜMÜ

TBMM KARARLARI

1376 Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırması Komisyonu Kurulmasına Dair Karar

1377 İşçileri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

1378 Plan ve Bütçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

1379 İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

1380 Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

1381 Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— 2023 Yılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İktisadi ve Mali İşbirliği Anlaşmasının Yürürlük Tarihinin 15 Haziran 2023 Olarak Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7342)

— 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü Maddesinde Yer Alan Tevkifat Nispetlerine İlişkin 12/1/2009 Tarihli ve 2009/14592 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7343)

— 492 Sayılı Harçlar Kanununa Bağlı Tarifelerde Yer Alan Maktu Harç Tutarlarının Yeniden Belirlenmesine Dair Karar (Karar Sayısı: 7344)

— 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü Maddesinde Yer Alan Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi Nispetlerinin Tespiti Hakkındaki 28/8/1998 Tarihli ve 98/11591 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 7345)

— Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 7346)

— 5602 Sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 6 ncı Maddesinin Dördüncü Fıkrasındaki Oranların Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 7347)

- Bursa İlinde Yapılacak Olan Hibrid Araç İçin Motor, Batarya ve Alüminyum Motor Bloğu Döküm Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin 30/4/2018 Tarihli ve 2018/11715 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 7348)
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Bazı Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz veya İndirimli Olarak Faydalanacakların Tespitine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 7349)
- Hakkari İli, Yüksekova İlçesine Doğal Gaz Arzı Sağlanabilmesi Amacıyla Kurulacak RMS-A Şehir Giriş İstasyonunun Yapımı Amacıyla, İnanlı Köyü Sınırları İçerisindeki 101 Ada, 1 Parsel Numaralı Taşınmazın Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7350)
- Balıkesir İlinde Kurulacak Tatlıpınar RES Yardımcı Kaynak GES Elektrik Üretim Tesisi İçin Gerekli Olan ve Bulundukları Yer ile Ada ve Parsel Numaraları Belirtilen Taşınmazların Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7351)
- Sinop İlinde Kurulacak Hamsi RES-Yardımcı Kaynak GES Elektrik Üretim Tesisi İçin Gerekli Olan ve Bulundukları Yer ile Ada ve Parsel Numaraları Belirtilen Taşınmazların Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7352)
- Manisa İlinde Kurulacak Kuyucak RES Yardımcı Kaynak GES Elektrik Üretim Tesisi İçin Gerekli Olan ve Bulundukları Yer ile Ada ve Parsel Numaraları Belirtilen Taşınmazların Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7353)
- Ağrı İli, Taşlıçay İlçesine Doğal Gaz Arzı Ulaştırılabilmesi İçin İhtiyaç Duyulan RMS-A Şehir Giriş İstasyonunun Yapımı Amacıyla, Yassıkaya Köyü Sınırları İçerisindeki 461 Parsel Numaralı Taşınmazın Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7354)
- 154 kV (Nacarlı-Yeni Şehitlik) Brş.N. Tarsus OSB Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Gösterilen Güzergâha İsbet Eden Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7355)
- Bağlantı Anlaşması Uyarınca Tesis Edilecek "154 kV G4-Bor-2 GES TM-Bor OSB TM Enerji İletim Hattı Projesi" Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7356)
- Bağlantı Anlaşması Uyarınca Tesis Edilecek Olan ve Güzergâhı Gösterilen "154 kV Kemerburgaz RES TM-Çerkezköy OSB TM Enerji İletim Hattı Projesi" Kapsamında Gösterilen Taşınmazın Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7357)
- Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhları Gösterilen Enerji Nakil Hatlarının Yapımı Amacıyla Söz Konusu Güzergâhlara İsbet Eden Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım

Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7358)

— Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhları Gösterilen Enerji Nakil Hatlarının Yapımı Amacıyla Söz Konusu Güzergâhlara İsbet Eden Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7359)

— Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhları Gösterilen Enerji Nakil Hatlarının Yapımı Amacıyla Söz Konusu Güzergâhlara İsbet Eden Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7360)

— Hatay İli, Antakya İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan ve Kamulaştırma Bilgileri Yer Alan Taşınmazın, Mevcut Hizmet Binasının 6/2/2023 Tarihinde Yaşanan Depremler Sonrasında Ağır Hasar Almış ve Kullanılamaz Duruma Gelmiş Olması Nedeniyle, Yeni Hizmet Binası Yapılmak Üzere Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7361)

— Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhları Gösterilen Enerji Nakil Hatlarının Yapımı Amacıyla Söz Konusu Güzergâhlara İsbet Eden Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7362)

— Trabzon Güney Çevre Yolu Akçaabat Geçişi (Darıca-Yıldızlı Arası) Yolu Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Karayolları Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7363)

YÖNETMELİKLER

— İstanbul Finans Merkezi Yönetmeliği (Karar Sayısı: 7364)

— Maltepe Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim ve Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 244)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 417)

— Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Sayı: 2021/14)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2023/15)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 29/3/2023 Tarihli ve 2018/37665 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 29/3/2023 Tarihli ve 2019/1819 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 12/4/2023 Tarihli ve 2018/20407 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 10/5/2023 Tarihli ve 2019/14946 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 10/5/2023 Tarihli ve 2020/21148 Başvuru Numaralı Kararı

"Tahıl Koridoru Anlaşması'nın devamı için girişimler sürecektir"

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, "Tahıl Koridoru Anlaşması'nın devam etmesi için Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye'nin girişimlerinin süreceğini" bildirdi.

Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan yapılan yazılı açıklamaya göre Yumaklı, Ukrayna Tarım Politikası ve Gıda Bakanı Mykola Solskyi ile telefon görüşmesi gerçekleştirdi.

Görüşmede, Türkiye'nin Ukrayna ile siyasi ve ekonomik ilişkilerinin güçlü olduğunu belirten Yumaklı, topraklarında devam eden savaşa rağmen Kahramanmaraş merkezli depremlerde gösterdiği yardımlaşma ve dayanışmadan dolayı Ukrayna'ya teşekkür etti.

Yumaklı, 1,5 yıldır süren savaşın sona erdirilmesi için Türkiye'nin yoğun çaba harcadığını hatırlatarak, şu değerlendirmede bulundu:

"Diplomatik çözüm için yürüttüğümüz çalışmaların en somut ve başarılı örneğini Karadeniz Tahıl Girişimi oluşturmaktadır. Karadeniz Girişimi'nin hayata geçirilmesinde ve tüm sorunlara rağmen devamlılığının sağlanmasında ülkemiz öncü ve kilit rol oynadı. Sayın Cumhurbaşkanımız ilk günden beri girişimin sağlıklı şekilde yürütülmesi, küresel düzeyde bir gıda krizinin yaşanmaması için sürece şahsen ağırlığını koydu. Tahıl Koridoru sayesinde uluslararası piyasalarda zirveye çıkan hububat fiyatları istikrara kavuştu. Dünya piyasalarına ulaşan 33 milyon tona yakın tahıl ürünü birçok ülkedeki ihtiyaç sahiplerine ulaştırıldı. Tahıl Koridoru Anlaşması'nın devam etmesi için Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye'nin girişimleri sürecektir."

Zonguldak'ta şap alarmı: 9 köy gözetim altında

Zonguldak'ın Gökçebey ilçesinde hayvanlarda görülen şap hastalığı nedeniyle Çaycuma'da 9 köy gözlem altına alınarak aşılama çalışmalarına başlandı.

Gökçebey'in Hacımusa köyünde büyükbaş hayvanlarda şap hastalığı tespit edildi. 5996 sayılı kanun gereği Çaycuma ilçesinde Akçahatıpler, Hacıosmanlar, Yazıköy, Emirşah, Sandallar, Basat, Kızılbel, Muharremşah ve Dursunlar köyleri olmak üzere toplam 9 köyde tedbir amaçlı gözetim altına alındı.

Belirtilen köylerde herhangi bir hayvanda şap hastalığı olmadığı ve söz konusu köylerde tedbir amaçlı hayvan hareketleri yasaklandığı öğrenildi.

Çaycuma'nın 9 köyünde, Çaycuma İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü hayvan sağlığı personeli tarafından şap hastalığına karşı hayvanlar aşılanmaya başlandı.

TL'nin reel değeri Aralık 2021 sonrası en düşük seviyesinde

Merkez Bankası verilerine göre reel efektif döviz kuru endeksi haziran ayında 51.52'ye geriledi. Haziranda TL'nin reel değeri, aylık yüzde 11,3 azalarak Aralık 2021'deki 47.69'dan sonraki tarihi düşük seviyeyi gördü.

İSTANBUL / EKONOMİ

Merkez Bankası verilerine göre reel efektif döviz kuru endeksi haziran ayında, TÜFE bazında mayıs ayındaki 58.07 seviyesinden 51.52'ye geriledi. Haziranda TL'nin reel değeri aylık yüzde 11,3 azaldı. Haziran 2023'te TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru Aralık 2021'deki 47.69'dan sonraki tarihi en düşük seviyesine indi.

Gelişmekte Olan Ülkeler-Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru endeksi de mayıs ayındaki 46.82'den haziran ayında 41.42'ye ve Gelişmiş Ülkeler Bazlı-Reel Efektif Döviz Kuru endeksi de 67.07'den 59.68'ye indi. Böylece gelişmekte olan ülkeler bazlı reel efektif döviz kuru endeksi haziranda yüzde 11,53, gelişmiş ülkeler bazlı reel efektif döviz kuru endeksi de yüzde 11 düştü. Haziran ayında Yİ-ÜFE bazında reel efektif döviz kuru endeksi de 93.66'dan 85.87'ye geriledi.

Endekste reel efektif kurun düşüşü TL'nin reel olarak değer kaybettiğini, diğer bir anlatımla Türk mallarının yabancı mallar cinsinden fiyatının azaldığını gösteriyor. Reel efektif döviz kuru hesabı için öncelikle nominal efektif döviz kuru (NEK) hesaplanıyor. NEK, Türkiye'nin dış ticaretinde önemli paya sahip ülkelerin para birimlerinden oluşan sepete göre, Türk Lirası'nın ağırlıklı ortalama değerini veriyor. Ağırlıklar ikili ticaret akımları kullanılarak belirleniyor. Reel efektif döviz kuru (REK) ise NEK'deki nispi fiyat etkileri arındırılarak elde ediliyor. Merkez Bankası enflasyon hedefi kapsamında TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru endeksini esas alıyor.

Vergi sürprizleri sürüyor

KDV yüzde 20'ye çıktı, yurt dışı cep telefonu kayıt ücreti 20 bin oldu, pasaport dahil harçlarda yüzde 50 artışa gidildi.

Hüseyin GÖKÇE

Torba Kanun teklifi ile önceki gün kamuoyuna duyurulan ek vergi sürprizlerine yenileri eklendi.

Resmi Gazete'de yayımlanan düzenleme ile **KDV** genel oranı yüzde 18'den yüzde 20'ye yükseltildi. Bazı mal ve hizmetler için uygulanan yüzde 8'lik KDV ise yüzde 10'a yükseltildi.

Ehliyet hariç tüm **harçlar** yüzde 50 artırıldı.

Ayrıca yolcu beraberinde getirilen telefon kullanım için harcı 20 bin liraya yükseltildi. Ehliyet harcı hariç 492 sayılı Harcar Kanununa tabi tüm harçlarda yüzde 50 artış yapıldı.

Tüketici kredilerinde **BSMV** yüzde 10'dan yüzde 15'e yükseltildi.

Şans oyunlarında da vergi artışına gidildi.

Verginin oranı; spor müsabakalarına dayalı müşterek bahislerde 5'ten yüzde 10'a, , at yarışlarında yüzde 7'den yüzde 14'e, diğer şans oyunlarında ise yüzde 10'dan yüzde 20'ye yükseltildi.

Sabun, şampuan, deterjan, dezenfektanlar, ıslak mendil, tuvalet kağıdı, kağıt havlu, kağıt mendil ve peçetede KDV oranı yüzde 8'den yüzde 20'ye çıkarıldı.

KKM yükünün Merkez'e devri, 2001 öncesinde dönüş endişesi yarattı

KKM'de Hazine'nin üstlendiği maliyeti artık Merkez Bankası karşılayacak. Artan bütçe açığı ve borçlanma ihtiyacı nedeniyle bu yöntemin tercih edildiğini belirten ekonomistlerin asıl endişesi devrin verdiği mesaj oldu. 2001 öncesinde Merkez Bankası'nın kredi ile Hazine'yi finanse edebildiğini hatırlatan ekonomistler bu yola girilmesinin yıkıcı olacağına dikkat çekti.

Şebnem TURHAN

Meclis'e sunulan torba yasa ile kur korumalı mevduatta TL dönüşümlü hesapların kur farkı maliyeti Hazine'den Merkez Bankası'na devrediliyor. Tartışma yaratan düzenleme bir yandan ekonomistlerde 1990'lı yıllara dönüş endişesi yaratırken, bir yandan da enflasyonu artırıcı yönde etki yaratacağına dikkat çekildi. Yılın ilk 5 ayında 263.6 milyar lira açık veren bütçenin hem ücret artışları, hem depremin yarattığı negatif etki, hem de seçim nedeniyle yapılan harcamalar nedeniyle daha da artması beklenirken, uzmanlar Hazine'nin artan borçlanma ihtiyacına bir de KKM nedeniyle ek gelmemesinin amaçlandığını dile getirdi. Ekonomistler, bu adımla bir nevi Merkez Bankası'nın da bütçeyi finanse edeceğini ve emisyon yaratımıyla enflasyonu negatif etkileyeceğine işaret etti.

KKM büyüklüğü 106 milyar dolar

Uzmanların hesaplarına göre 27 Haziran itibarıyla kur korumalı mevduat hesapları büyüklüğü 2 trilyon 739 milyar 394 milyon liraya yükselirken 106 milyar 65 milyon

dolar oldu. Piyasada KKM hacminin yaklaşık yüzde 20'sinin TL dönüşümlü, yüzde 80'inin ise döviz dönüşümlü olduğu hesabı yapılıyor. KKM'den kaynaklanan kur farkı maliyetinin çoğunluğu Merkez Bankası tarafından karşılanırken şimdi yüzde 100'ü Merkez Bankası tarafından karşılanacak. Ancak Hazine her ay bütçe uygulama sonuçlarında KKM nedeniyle yapılan kur farkı ödemelerini açıklıyordu. Merkez Bankası ise yıllık bilançosu içinde gider bölümünde piyasa uzmanlarınca ancak hesaplanabilen şekilde KKM için ödemelerini gösteriyor. Devrin ardından KKM hesapları için ödenen kur farkı maliyeti artık aylık olarak piyasa ve kamuoyu tarafından görülemeyecek. Ekonomistler bunun da şeffaflık için olumlu bir adım olmadığını vurguladı.

3-6 ay içinde 300 milyar TL maliyet üstlenebilir

Mayıs başından bu yana TL'deki yüzde 30'luk değer kaybı nedeniyle Hazine'ye kabaca 100 milyar liralık maliyet yaratılacağı hesaplanıyor. Piyasa uzmanlarının yaptığı diğer bir hesaba göre ise KKM'den önümüzdeki 3-6 ay içinde 300 milyar TL civarında Hazine'nin üstlenmesi gereken bir maliyet oluşması muhtemel. Bu maliyet de torba yasa ile Merkez Bankası'na aktarıldığı için bütçe açığının da bir o kadar azalmasının beklendiğini dile getiren uzmanlar bütçe açığının dolaylı yoldan Merkez Bankası üzerinden finanse edildiğine de işaret etti.

Uzmanlar artan bütçe açığı ve yeni dönemde zamlar, deprem etkisinin devamı, döviz kurlarının serbest bırakılmasıyla gelen ek maliyetlerin Hazine borçlanması artırdığını, bir de KKM ile gelen maliyetin de borçlanmayı daha da arttırmasının önüne geçilmesinin istenmiş olabileceğini vurguladı. KKM kur farkı maliyetinin Merkez Bankası'nın karıyla dengelenmesinin hatta biraz da gerekiyorsa para da basılmasının önünü açan bir anlayış olduğunu vurgulayan uzmanlar bunun enflasyonu arttıracağını ve piyasada enflasyon tahminlerinin artacağına işaret etti. Piyasanın yılsonu enflasyon tahminleri yüzde 45-50 arasında değişiyor.

EKONOMİSTLER NASIL YORUMUYOR?

Verdiği mesaj çok kötü

Ekonomist Fatih Özatay, bu devrin verdiği mesajın çok daha önemli olduğuna dikkat çekti. Özatay, "Bu hamleyle bence siyasetçiye bir teşvik vermiş oluyor. Böyle bir imkan var, Merkez Bankası orada duruyor, sen ilerde bunu kullanabilirsin, diyor. Devri tasarlayan bunu düşünmüyor olabilir ama siyasetçi bunu kullanabilir. Eskiden vardı, bütçe harcamalarını Merkez Bankası'nın finanse etmesi. Bugün KKM'yi finanse eder, diğer gün maaş ödemelerini Merkez Bankası'ndan kredi alarak finanse edebilirler. Bir de faiz var, niye faiz ödesin Hazine, burada Merkez Bankası duruyorken. Bunun yapılması çok yıkıcı olur Türkiye için. O zaman gerçekten Arjantin'e dönme ihtimali artar. Bunun yapılacak olduğu anlamına gelmiyor ama siyasetçi çok sıkıştırsa yapabilir. Bunun için yasa değişikliği gerekiyor 2001 yılında Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredileri yasaklanmıştı. Devrin verdiği mesaj kötü bir mesaj iyi bir şey değil."

Bütçeyi rahatlatmayı amaçlıyor

Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hakan Kara, ekonomi yönetiminin KKM ödemelerinin tamamının Merkez Bankası'na devriyle bütçeyi rahatlatmayı amaçladığını dile getirerek şöyle konuştu: "Seçim harcamaları ve deprem nedeniyle zaten bütçe dengeleri hızla bozuluyordu. Bunun üzerine kurdaki sert hareket de KKM aracılığıyla bütçeye ilave bir yük getirecekti. Mayıs başından beri TL gerçekleşen yüzde 30'luk değer kaybının Hazine'ye maliyeti kabaca 100 milyar TL'yi aşacaktı. Şimdi bunu Hazine değil Merkez Bankası ödeyecek. Bu durumda Hazine daha az borçlanmak zorunda kalacak. Merkez Bankasının ise bir sonraki yıl Hazine'ye devrettiği karı 100 milyar TL azalacak. Dolayısıyla bugünden gelecek sene kar transferine kadar olan sürede merkez bankası bir nevi bütçeyi finanse etmiş olacak."

Enflasyonu ve kuru kontrol zorlaşacak

Kara, KKM maliyetinin tamamen merkez bankasının üzerinde olmasının iki sakıncası bulunduğuna işaret ederek şunları söyledi: "Birincisi her kur sıçradığında hızlı bir şekilde ilave parasal genişleme ortaya çıkacağından kuru ve enflasyonu kontrol etmek zorlaşıyor. İkincisi KKM harcamaları bütçe dışına çıktığı için takibi zorlaşıyor. Tabii merkez bankasının KKM ödemeleri konusunda daha şeffaf olması durumunda bu sorun kısmen azaltılabilir."

Umarım 2001 öncesinde dönülmez

TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Doç. Dr. Atılım Murat ise bütçenin çok açılmış durumda olduğunu son gelen vergi artışlarının gelmesinin de zaten tahmin edildiğini dile getirdi. Murat şunları söyledi: "Hem deprem nedeniyle hem seçim yardımları hem de kamu harcamaları arttığı için ve bundan sonra da yüksek kalacağı için bütçeye bir darbe geleceğini biliyorduk. Türkiye'de bütçe açığı milli gelir oranı düşüktür ama bu yıl yüzde 4-5'e çıkmasını bekliyorduk. Devir KKM'nin bütçe üzerindeki yükünü kaldırmaya yönelik ve bu yük Merkez Bankası'na devrediliyor. Çünkü artık bütçeden kaynak aktarılması istenmiyor. Ciddi bir yük bu ve Merkez Bankası'na devredilmiş olacak. Merkez Bankası ne yapacak bu durumda? Bunların ödenmesi için para basmak zorunda kalacak. Önemli olan şey şu 2001'de bir yapılan yasa değişikliği ile bütçe açığının Merkez Bankası kredileri ile finansmanı yasaklanmıştı. Şimdi Hazine'nin yükü Merkez Bankası'na para basacak umarım sonraki dönemde 2001 önceki o kapılara gitmeyiz. Merkez Bankası'nın para basması enflasyon yaratacak ayrıca ücret artışları ve kurdaki artışın muazzam enflasyonist etkisi var. Ve kurlar düşecek gibi durmuyor. Bir de üzerine Merkez Bankası'nın finanse edecek olması enflasyonist etki de yaratacak."

Para basılarak karşılanması ciddi sapma yaratır

TEPAV Direktörü Dr. Burcu Aydın Özudoğru ise KKM yükünün Hazine'den Merkez Bankası'na devredilmesine ilişkin amaç kur farkı yükünün önümüzdeki seneye kaydırılması olabileceğini belirterek şöyle konuştu: "Şöyle ki eğer kur farkı hazine üzerinden karşılansaydı hazine kendi bütçesi içinden her ay bunu ödemek

zorunda kalırdı. Ancak Merkez Bankası bunu karşılarsa bir kısmını önümüzdeki sene Merkez Bankası'nın Hazine'ye aktaracağı kar/zarara yansıtabilir. Öte yandan yükün monatarize edilmesi (yani para basarak karşılanması) ise hem bütçe disiplini hem de Türkiye'nin şeffaflık ve rasyonellik ilkesinden çok ciddi bir sapmaya sebep olacaktır ve enflasyon/kuru da tetikleyecek bir adım olacaktır. Zira bu son politikayı biz 90'lı yıllarda zaten görmüştük.”

KKM'de 1.5 günlük artış 19.8 milyar lira

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) haftalık verilerine göre uzun bayram tatilinin olduğu 1.5 iş gününde kur korumalı mevduat hesapları 19 milyar 785 milyon lira artarak 2 trilyon 739 milyar 394 milyon liraya yükseldi. Böylece KKM büyüklüğü yeni tarihi zirvesine çıkmış oldu. KKM büyüklüğü kurlardaki artış nedeniyle dolar cinsinden ise geriledi. BDDK verilerine göre 27 Haziran haftasında KKM hacmi 106 milyar 65 milyon dolar oldu. BDDK verilerine göre bankacılık sisteminde toplam mevduatlar da 11 trilyon 638,3 milyar dolara yükseldi. Ticari ve diğer krediler 27 Haziran haftasında 7 trilyon 817,6 milyar lira olurken 23 Haziran haftasında 7 trilyon 753,5 milyar lira seviyesinde bulunuyordu. Sektörde tüketici kredileri de 27 Haziran haftasında 1 trilyon 383,6 milyar liraya yükseldi, bireysel kredi kartları 785.3 milyar lira oldu. 23 Haziran haftasında 764.3 milyar lira seviyesindeydi. Bankacılık sektöründe takipteki alacaklar da 23 Haziran'daki 167.8 milyar lira seviyesinden 27 Haziran haftasında 168.2 milyar liraya çıktı.

KKM'de 1.5 günlük artış 19.8 milyar lira

Kur korumalı TL mevduat ve katılma hesaplarındaki tutar artışı sürerken; 2 trilyon 719,6 milyar TL'den 2 trilyon 739,4 milyar TL'ye çıktı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) haftalık verilerine göre, uzun bayram tatilinin olduğu 1.5 iř gününde kur korumalı mevduat hesapları 19 milyar 785 milyon lira artarak 2 trilyon 739 milyar 394 milyon liraya yükseldi.

Böylece KKM büyüklüğü yeni tarihi zirvesine çıkmış oldu. KKM büyüklüğü kurlardaki artış nedeniyle dolar cinsinden ise geriledi. BDDK verilerine göre 27 Haziran haftasında KKM hacmi 106 milyar 65 milyon dolar oldu.

Erdoğan'dan emeklilere zam açıklaması: Talimat verdim

Partisinin il başkanları toplantısında konuşan Erdoğan, emekli maaşlarıyla ilgili, "İyileştirmeler hususunda bakanlarımıza gerekli talimatı verdim. Cumhurbaşkanı Yardımcımız ve ilgili bakanlarımız çalışmalarına başladı." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, AK Parti Genel Merkezi'nde Genişletilmiş İl Başkanları Toplantısı'nda konuştu.

Erdoğan, "Partimizin oylarındaki negatif ayrışmanın farkındayız. Kimi şehirlerde, milletvekilliği ile cumhurbaşkanlığı oy oranı uyumsuzluğunu görmezden gelmiyoruz." dedi.

Erdoğan, "Tüm bu sıkıntıların kaynağını, il il, sandık sandık inceliyoruz. İstişareleri tamamlayıp doğru teşhislerimizi koyduktan sonra süratle müdahale edeceğiz." diye konuştu.

"CHP'nin elinde kötüye giden şehirlerimiz kurtarılmak için gün sayıyor." diyen Erdoğan, "31 Mart 2024'te kötü gidişe dur diyecek, başta İstanbul, Ankara olmak üzere 4 yıldır hizmet alamayan şehirleri hizmet ve eser siyasetiyle buluşturacağız." ifadelerini kullandı.

Erdoğan, "Dün baba-oğul videosu çekenlerin gırtlak gırtlığa gelmesinin hiçbir kıymetiharbiyesi yoktur. 'Değişim' adıyla yürütülen kayıkçı kavgalarıyla işimiz olmaz." dedi.

Erdoğan, kabinenin göreve başlamasından bu yana geçen bir aylık sürede pek çok müjdeyi paylaştıklarını söyleyerek, şöyle konuştu:

"Asgari ücretlilerimizi sevindiren artıştan sonra dün 6 aylık enflasyon oranının belli olmasıyla memur maaş düzenlemesini Meclisimizin takdirine sunduk. Meydanlarda söz verdiğimiz üzere en düşük memur maaşını 22 bin 17 liraya yükseltiyoruz. Tüm kamu görevlilerinin yıllık ücretlerinde enflasyon farkı dahil, ilave olarak seyyanen net 8 bin 77 liralık artış yapıyoruz. Ortalama memur maaşını 25 bin 15 liraya çıkarıyoruz. Tarihin en yüksek zamlarından olan bu düzenlemenin tüm memurlarımıza hayırlı olmasını diliyorum."

Emeklilerin beklentilerini göz ardı etmediklerini ifade eden Erdoğan, şöyle devam etti:

"Ülkemizin 5 ay önce yaşadığı deprem gerçeğine rağmen ne söz vermişsek hepsini tek tek yerine getirdik, getiriyoruz. Kamuoyunda EYT olarak bilinen emeklilikte yaşı bekleyenler meselesini çözüme kavuşturduk. Böylece 2 milyon 250 bin vatandaşımızın taleplerini karşılamış olduk. Yine geçtiğimiz aylarda en düşük emekli maaşını 7 bin 500 liraya yükseltmek suretiyle bu konudaki hassasiyetimizi ortaya koyduk. Malumunuz dün enflasyon oranı netleşince emeklilerimizin alacağı yeni maaşları da belli oldu. Yapılabilecek iyileştirmeler hususunda bakanlarımıza gerekli talimatı verdim. Cumhurbaşkanı Yardımcımız, Hazine ve Maliye Bakanımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız çalışmalarına başladı. İnşallah önümüzdeki haftalarda gerekli açıklamayı yapacağız. 85 milyonun her bir ferdinin refahını, gelirini ve huzurunu artırma mücadelemizi hız kesmeden devam ettireceğiz."

İki parti Meclis'te grup kuracak

Saadet Partisi ile Gelecek Partisi, TBMM'de grup kurma konusunda anlaştı.

Saadet Partisi ile Gelecek Partisi'nin Meclis'te grup kurmak için anlaşmaya vardığı bildirildi.

14 Mayıs'taki seçimlere CHP listelerinden giren Gelecek Partisi ve Saadet Partisi 10'ar milletvekili çıkarmıştı. Meclis'te grup kurmak için gerekli milletvekili sayısını tamamlayan iki parti, kurulacak grubu Gelecek Partisi Genel Merkezinde düzenlenen basın açıklamasında duyurdu. Grup, Saadet Partisi çatısı altında kurulurken grup başkanı ise Gelecek Partisinden seçilecek. İki partinin ortak grup toplantısı ise önümüzdeki hafta Meclis'te gerçekleştirilecek.

“Önümüzdeki hafta ilk grup toplantımızı da birlikte yapacağız”

Gelecek Partisi ve Saadet Partisi milletvekillerinin ortak bir grup çalışması içerisinde olduklarını belirten Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu, şunları kaydetti:

“Bugün grup dilekçesi, talebi Türkiye Büyük Millet Meclisine iletilecek. Her parti kendi kimliklerini korumakla birlikte Saadet Partisi grubu olarak faaliyet gösterecekler. Grup başkanı Gelecek Partisinden olacak. Görevler dağılımların esasları tespit edildi, bütün bu hususlarda tam bir mutabakat içerisindeyiz. Görüş ayrılıklarımız, farklılıklarımız siyasi partiler arasında doğaldır. Türkiye'deki atmosfer bir araya gelmeyi, görüş farklılıklarına rağmen iş birliği yapabilmeyi ve ortada söz konusu dağınıklığı ve karamsarlığı giderecek adımlar atmaya zorunlu kılıyor. Önümüzdeki hafta ilk grup toplantımızı da birlikte yapacağız.”

“Grup olmadan yapılacak çalışmalar çok zayıf kalıyor”

Meclis’te bir araya geldikleri zaman grup oluşturacak kadar milletvekilleri olduklarını hatırlatan Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, “Biz bir araya gelmeyi ülkemiz, milletimiz için bir ihtiyaç olarak gördük. Meclis, bugüne kadar dışarda, kürsülerde, mitinglerde dile getirdiğimiz konuların artık siyasette daha etkili olacak tarzda gündeme getirileceği ortamı bize bahsediyor. Bu ortamı iyi değerlendirebilmek için de bir grup kurulmasına ihtiyaç var. Grup olmadan yapılacak çalışmalar çok zayıf kalıyor genelde. Bunun hayırlara vesile olacağına inanıyorum.” diye konuştu.

Meclis’te grup kurma konusunda anlaşılan Gelecek Partisi ve Saadet Partisi, Meclis’teki 6. grup olacak.

Rasyonelin de rasyoneli!

Alaattin AKTAŞ

07 Temmuz 2023 Cuma

Son günlerde rasyonel kavramına takılıp kaldık. Bilinmedik bir sözcük değil tabii ki ama birkaç gündür yaşananlar bu sözcüğü daha çok hatırlatır oldu. Hele hele Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in "Türkiye ve rasyonel zemin" benzetmesinden sonra...

Rasyonel; yani akla uygun ya da gerçekçi.

Peki Türkiye rasyonel zemine dönüyor mu, atılan adımlar bu yönde mi?

Para politikasında bir değişiklik yapıldı, tamam; başka? Başta para politikası olmak üzere her tür politikanın sağlıklı bir şekilde oluşturulması için gerekli olan enflasyon verileri rasyonel bir şekilde belirleniyor mu? Yoksa bu gidişle resmi enflasyon verisi en azından bir dönem için yok varsayılan Arjantin gibi bir ülkeye mi dönüşeceğiz?

Hem sahi sonuncusu önceki gün açıklanan geçmiş dönemlerin enflasyon verisi tümüyle rasyonel idiye memura niye bu kadar zam verildi? Acaba geçmişteki verilerin doğru olmadığı biliniyor da oluşmuş açık mı kapatılmak istendi?

Ayrıca bu zam geçmişte rasyonel ölçüm yapılmadığının bir anlamda itirafıysa emekliye niye aynı ölçüde artış verilmiyor?

Bir son dakika kararıyla "gönülden kopan" bir düzenleme yapılır mı, bilmem; o ayrı. Mevcut durumdan söz ediyorum. Ne yani enflasyonun rasyonelliği çalışmakta olanla daha önce çalışmış olan için farklı mı?

Rasyonel politikalara dönüyoruz ya! Şu kur korumalı mevduatın Hazine tarafından karşılanmakta olan kur farkının Merkez Bankası'na devrine ne demeli! Acaba eski Bakan Nebati "Bunu ben bile düşünemedim, bütçenin üstündeki önemli bir yükü alırdım" diye hayıflanıyor mudur, kim bilir...

Madem bir yol açtık, böylesine sınırlı tutmamak gerekir, bütçeden yapılmakta olan başka ödemeler de yavaş yavaş Merkez Bankası'na kaydırılabilir, öyle değil mi!

Neresi doğru ki!

Önce kurun artmasına yol açacak adımlar at!

Sonra kuru tutacağım diye kur korumalı mevduatı icat et!

Türk parası cinsi tasarrufları da dövize endeksle!

Döviz cinsi tasarruflar TL gibi görünsün ve liralasma diye bir tanım çıkar, üstelik TL cinsini de dövize endekslediğin için değil liralasma tam tersine dolarlaşmayı, dolarizasyonu iyice artır!

Kur korumalı mevduat tutarı artınca ve kur birden yükselince bir ayda (haziran) Merkez Bankası ve bütçe olarak neredeyse 200 milyar liraya yakın bir kur farkı ödeme durumunda kal ve bütçeye gelecek aylarda binecek bu yükü almak için mevzuat değişikliğine git!

Biz yola “rasyonel politikalar” diyerek çıkmamış mıydık? Zaten hiç olmaması gereken bir yükü şimdi bütçeden alıp Merkez Bankası’na aktarıyoruz.

Merkez Bankası bu parayı nereden bulacak, vergi mi toplayacak, ne yapacak? Zaten yanlış olana bir yanlış daha eklemek...

Yapılan bundan ibaret.

Bütçe açığı düşük görünecek, güzel. Ama iyi de ilk beş ayda 4 milyar kadar bir ödeme vardı, ne oldu, bu kadar yük için böylesine radikal bir düzenleme yapılır mı? Tsunami fena geliyor değil mi...

Bütçeden haziranda kur farkı olarak ne miktarda ödeme yapılacağına ilişkin tahminimi bu köşede 3 Temmuz’da paylaştım. Çeşitli varsayımlara göre yaklaşık 80 milyar lira ile 110 milyar lira arasında bir yük söz konusu.

Bütçeden KKM’ye ne kadar kur farkı ödemesi yapıldığını haziran ayı için görebileceğiz. Temmuz verisi ise sınırlı olacak. Çünkü torba yasada bu konuyu düzenleyen hüküm yasanın yürürlüğe girmesiyle uygulanmaya başlanacak.

Merkez Bankası da ne miktarda ödeme yaptığını açıklamadığı için artık KKM’nin yükünü ancak tahmin edebileceğiz.

Kur çok mu artacak?

Ama temel soru yanıtızsız. Bu ödeme niye bütçeden Merkez Bankası’na aktarılıyor?

Sakin önümüzdeki dönemde kur çok artacak ve zaten yeni vergilerle ancak ayakta tutulmaya çalışılan bütçeye çok büyük bir yük binecek kaygısı yaşandığı için olmasın!

KKM'de faiz tabana çekildi; Merkez'in kur farkı yükü büyüyecek

Kur korumalı mevduatta faiz tavanı DTH dönüşümlüler için şubat, doğrudan TL ile açılan hesaplar için ise nisan başından itibaren kaldırıldı. Bu tarihlerden önce politika faizi artı üç puanlık tavan faiz uygulanıyordu.

KKM'de taban faiz ise politika faizi ve bunda bir değişiklik yok.

Politika faizi bir dönem yüzde 8.5 olarak uygulandı ve tavan faiz de yüzde 11.5'i geçemiyordu. Ancak bankalar hesap sahibini KKM'de getirmenin ağırlıkla kur artışından geleceği konusunda ikna ediyor ve yüzde 11.5 faiz bile vermiyordu. Kur artışı genellikle daha yüksek olduğu için hesap sahipleri de faizin kaç olduğunu pek umursamıyordu. Böylece düşük faiz sayesinde kur artışı ile faiz arasındaki makas açılıyor, bu da Hazine ve Merkez Bankası'nın yükünü artırıyordu.

Faizde tavanın kaldırılması başlangıçta bir faiz artışı yarışı başlattı. Çünkü seçim öncesi kurda hareket yoktu, bu da faizi önemli hale getirmişti. Öyle ki geçen yılın kasım ve bu yılın mart ayında bütçeden hiç kur farkı ödenmedi, çünkü kur artışı faizin altında kalmıştı.

İşte kur artışından umudu kesen hesap sahipleri için faiz önemli hale gelince ve bankalar da müşteri kaybetmek istemeyince bir faiz artışı yaşandı.

Ama son dönemde faiz yine aşağı çekildi.

Politika faizi yüzde 15'e yükseltildiği için artık KKM'de taban faiz yüzde 15. Bankalar isterlerse bu oranın çok üstünde faiz verebilir, yüksek faiz veren bankalar da var zaten, özellikle kamu bankaları. Ancak özel bankaların çoğu KKM hesaplarında faizi yüzde 15'e sabitlemiş durumda. Hesap sahipleri de faizi yine önemsemiyor çünkü kur artış eğiliminde. Üç ay vadelide faiz yüzde 15 ile yüzde 40 arasında değişiyor ama ağırlık yüzde 15'te. Vatandaş yıllık yüzde 40 faizi bile "Üç aya düşen faiz yüzde 10, bu sürede kur nasıl olsa daha fazla artar" diye pek umursamıyor.

Tasarruf sahiplerine vade sonunda ve TL cinsinden ödenmek üzere DTH dönüşümlü hesaplar için prim veren bankalar da var, prime hiç yanaşmayanlar da. Vatandaşın bunu da göz önünde bulundurmasında yarar bulunuyor.

KKM 2.7 trilyon lira

Bu arada KKM bir buçuk işgünü çalışılan 26 ve 27 Haziran günlerinde 19.8 milyar lira daha arttı. KKM, 27 Haziran itibarıyla 2 trilyon 739 milyar lira düzeyinde bulunuyor.

Swap hariç net rezerv eksi 51,2 milyar dolar

Naki BAKIR

07 Temmuz 2023 Cuma

Yaklaşık 61 milyar dolarlık swap hacminin 13,5 milyarlık bölümünün kalan vadesi 1 ay, 19,6 milyarının 2-3 ay arası, 27,9 milyar dolarının ise 4 ay ile bir yıl arasında.

Merkez Bankası'nın rezervlerinde erime, yeni ekonomi yönetiminin müdahale satışlarına son vermesi ile son haftalarda tersine dönerken, swap (takas) yoluyla yerli para karşılığında geçici olarak temin edilmiş ödünç dövizler düşüldükten sonraki net rezerv düzeyinin ise eksi 51,2 milyar dolarla hala yüksek tutarda aleyhte olduğu belirlendi.

Merkez Bankası'nın geçen hafta açıkladığı 23 Haziran itibarıyla bilanço verilerinde rezervlere ilişkin büyüklükler, ulusal medyada "Net rezervde tarihi artış" şeklinde yer almıştı. Banka aynı tarih itibarıyla swapların hacmini gösteren "uluslararası rezervler ve döviz likiditesi" verilerini de dün açıkladı. Buna göre belli vadelerle yapılmış swapların stok değeri, 23 Haziran itibarıyla yaklaşık 61 milyar dolarla yüksek düzeyini korudu.

Merkez Bankası'nın brüt, net ve swap hariç net rezervi (Milyon \$)							
	30 Aralık 2022	30 Mayıs 2023	2 Haziran 2023	9 Haziran 2023	16 Haziran 2023	23 Haziran 2023	16-23 Haziran Değişim
Brüt Rezerv	128.754	97.080	100.486	99.783	102.801	107.560	4.759
Altın rezervi	45.850	41.332	42.246	41.993	42.018	41.314	-704
Döviz rezervi	82.904	55.748	58.240	57.790	60.783	66.246	5.463
Zorunlu karşılıklar vd. yükümlülükler	101.199	101.485	106.183	102.954	102.328	98.370	-3.958
Net rezervler	27.555	-4.405	-5.697	-3.171	473	9.190	8.717
Swaplar	-71.005	-54.964	-55.472	-59.148	-60.978	-60.971	0.007
Swap hariç Net Rezerv	-43.450	-59.369	-61.169	-62.319	-60.505	-51.781	8.724
USD/TL	18,69	19,90	20,75	23,32	23,64	23,62	-0,02

Döviz varlıklarından önceden belirlenmiş net çıkışlar (Milyon \$)					
		Toplam	Kalan vadeye göre dağılım		
			1 aya kadar	2-3 ay arası	4 ay-1 yıl
1-Döviz kredileri, menkul kıymetler ve mevduatlar		-51.076	-3.978	-17.774	-29.324
Çıkışlar (-)	Anapara	-42.817	-3.110	-16.522	-23.185
	Faiz	-8.259	-868	-1.252	-6.139
Girişler (+)	Anapara	0	0	0	0
	Faiz	0	0	0	0
2-Yurt içi para karşılığında döviz forward ve future'ların toplam açık ve fazla poz.		-57.983	-12.560	-17.545	-27.878
Açık pozisyonlar (-)		-57.983	-12.560	-17.545	-27.878
Fazla pozisyonlar (+)		0	0	0	0
3-Diğer		-2.988	-975	-2.013	0
* 2 ve 3'ün toplamı swap hacmini gösteriyor.					

Merkez Bankası'nın bu tarihte 107,6 milyar dolara yükselen brüt rezervinden yükümlülükler düştüğünde net rezervi 9,2 milyar dolar olurken, swap (takas) yoluyla elde edilmiş dövizler de dışarıda tutulduğunda ise net rezervin eksi 51,2 milyar dolar olduğu dikkati çekiyor. Buna göre, Merkez Bankası'nın kasasına, emanet ya da takas dışında ulusal ekonominin kazanacağı 51,2 milyar dolar yeni rezerv girmesi durumunda, net rezerv "sıfır"a yükselecek.

Brüt rezervlerdeki artış

Merkez Bankası'nın söz konusu verilerinden yapılan belirlemeye göre, Banka'nın swap yoluyla elde edilmiş (emanet) dövizleri de kapsayan brüt rezervleri 16-23 Haziran haftasında 4 milyar 759 milyon dolar artarak 107 milyar 560 milyon dolara yükselmişti.

Bir haftada altın rezervleri 704 milyon dolar azalarak 41 milyar 314 milyon dolara gerilerken, döviz rezervleri 5 milyar 463 milyon dolar artarak 66 milyar 246 milyon dolara çıkmıştı. Brüt rezervlerdeki erimenin durması ve Merkez Bankası'nın yeniden rezerv biriktirmeye başlamasında, önceki yönetimin kesintisiz başvurduğu döviz satışlarına son verilmesi etkili oldu.

Swap "dahil" 9,2 milyar dolarlık net rezerv

Brüt rezerv büyüklüğünde, 23 Haziran itibarıyla 98 milyar 370 milyon dolarla; bankalara ait olup zorunlu karşılık olarak tutulan döviz ve altınlar ile bankaların Merkez Bankası'ndaki döviz mevduatları ve diğer döviz yükümlülükler yer alıyor. Bu tutar 16-23 Haziran haftasında 4 milyar dolara yakın azaldı. Söz konusu hacim düştükten sonra Banka'nın "net rezervi" 9 milyar 190 milyon dolar olarak açıklandı.

19 Mayıs'ta ilk kez eksiye geçen swap dahil net rezerv, 2 Haziran itibarıyla eksi 5 milyar 697 milyon dolara kadar gerilemişti. 9 Haziran'da eksi 3 milyar 171 milyon dolara, 16 Haziran'da da 473 milyon dolara yükselen net rezervde 16-23 Haziran haftasında 3 milyar 735 milyon dolarlık bir artış meydana geldi.

Böylece net rezerv 9 milyar doları aşarken, bu miktar, swap yoluyla elde edilmiş emanet dövizleri de kapsadığı için gerçek net rezerv miktarını görmek için swapları da düşmek gerekiyor. 61 milyar dolarlık swap hacmi 23 Haziran itibarıyla brüt rezervin 60 milyar 971 milyon dolarını yurt içi para karşılığında yapılan döviz forward ve future'ların toplam net pozisyonu, başka deyişle yerli para karşılığı geçici süreyle takas edilen (swap) dövizlerin stokunu oluşturuyor.

Bu varlıklar Merkez Bankası kasasında bulunmakla birlikte gerçek anlamda elde edilmiş bir rezerv niteliği taşıyor. Banka'nın söz konusu swap hacminin 13,5 milyarlık bölümünün kalan vadesi 1 aya kadar, 19,6 milyar dolarının 2-3 ay arası, 27,9 milyar dolarlık bölümünün kalan vadesi ise 4 ay ile bir yıl arasında bulunuyor.

Swap “hariç” net rezerv

Geçici süreler için yerli para ile ödünç döviz edinimi olan swap işlemleri yoluyla elde edilen tutar düşüldükten sonra Merkez Bankası'nın eksi 51 milyar 781 milyon dolar olan net rezervi 16-23 Haziran haftasında 8 milyar 724 milyon dolar arttı.

2022 sonunda 43 milyar 450 milyon dolar olan “swap hariç net rezerv”, bu yıl 9 Haziran'da eksi 62 milyar 319 milyon dolara kadar inmiş, 16 Haziran'da eksi 60 milyar 505 milyon dolara yükselmişti. Merkez Bankası'nın döviz yükümlülükleri ve swaplar düşüldükten sonra net rezervinin eksi değerde olması, zorunlu karşılık, bankalar mevduatı vb. şeklinde kasasında tutması gereken dövizler, başka deyişle döviz yükümlülükleri ile swap yoluyla aldığı emanet dövizler toplamının bu tutardaki bir bölümünü de satarak, eksiye geçtiğini gösteriyor.

Nasıl hesaplanıyor?

Merkez Bankası veri tabanında “swap hariç net rezerv” şeklinde hazır bir istatistiki veri bulunmuyor. Banka'nın eski uygulamasında swap işlemlerinin bilançoya etkisi şeffaf bir şekilde yer alırken, mevcut uygulamada, “TCMB Analitik Bilanço”su ile “Ödemeler Dengesi ve İlgili İstatistikleri” kapsamında ile IMF tarafından yürütülmekte olan Özel Veri Yayınlama Standartları (Special Data Dissemination Standards–SDDS) çalışması çerçevesinde hazırlanan “Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi” gibi farklı istatistikî veri setlerinden yararlanarak ve “Gösterge Niteliğindeki Merkez Bankası Kurları” baz alınarak yapılan hesaplamalarla “Swap hariç net rezervler” verisine ulaşmak mümkün oluyor.

Swap hacmi verileri Merkez Bankası bilançosunda değil, nazım hesaplarda yer alıyor. Söz konusu istatistikler farklı tarihlerde açıklanabildiği için “swap hariç net rezerv” büyüklüğüne, brüt ve swap dahil net rezerv verisi ile eş zamanlı ulaşmak mümkün olamıyor.

Abdulkadir Selvi

Erdoğan, tehlikenin farkında

KILIÇDAROĞLU, seçimin kaybedilmesini başarı gibi göstermeye çalışıyor.

Dört partiyle birlikte girdiği seçimde CHP'nin yüzde 25 oy almasını sorun etmiyor ama seçimden yüzde 52 oyla zafer kazanarak çıkan Erdoğan, AK Parti'nin yüzde 35 oy almasını görmezden gelmiyor.

Erdoğan, il başkanları toplantısında, "Tartışmasız zaferimize rağmen partimizin oylarında görülen negatif ayrışmanın farkındayız. Kimi şehirlerde milletvekilliği ile cumhurbaşkanlığı oy oranı uyumsuzluğunu görmezden gelmiyoruz. Tüm bu sıkıntıların kaynağını il il, sandık sandık inceliyoruz. Nerede bir hatamız olmuşsa kabullenecek ve düzeltmenin yollarını arayacağız" dedi.

TUZAĞI GÖRDÜ

Bir süre önce muhalefetteki dağınıklığın yerel seçimler için AK Parti açısından yanıltıcı olmaması uyarısında bulunmuştum.

3 Temmuz tarihinde, "AK Parti bu tuzağa düşmemeli" başlıklı yazımda, "AK Parti'nin muhalefet cephesindeki kaos ortamını yanlış değerlendirmemesi gerekiyor. Muhalefet seçim öncesinde nasıl olsa 'Hayat pahalılığı AK Parti'yi götürür bizi getirir' dedi. Ama yanıldı. AK Parti'nin de nasıl olsa muhalefetteki bu dağınıklık bize İstanbul ve Ankara'yı kazandırır diye düşünmemesi lazım. AK Parti'nin düşeceği en büyük tuzak olur" demiştim.

MADDE MADDE SIRALADI

Dün Erdoğan'ı izlerken, tehlikenin farkında olduğunu gördüm. Erdoğan bu tür tuzakları görmese şimdiye kadar girdiği her seçimi kazanan lider olur mu?

Erdoğan'ın konuşmasından bu başlıkları tek tek sıralamak istiyorum:

- 1- Muhalefetin kavgalı, dağınık, gerçekten içler acısı haline bakıp da gelecek seçimler dahil hiçbir seçimi çantada keklik göremeyiz.
- 2- Bugün birbirlerine demediklerini bırakmayanlar yarın çıkarları uğruna can ciğer kuzu sarması olmakta asla tereddüt etmezler. Son seçim sürecinde bunun sayısız örneğini gördük, yaşadık.
- 3- Masadan kalktı diye ittifak ortaklarına aşağılık hakaretlerde bulundular, 3 gün sonra hiçbir şey olmamış gibi yollarına devam ettiler.
- 4- Dün baba-oğul videosu çekenlerin bugün gırtlak gırtlığa gelmesinin bizim için hiçbir kıymeti harbiyesi yoktur. Değişim adı altında yürütülen kayıkçı kavgalarıyla bizim işimiz olmaz.
- 5- Zihniyet değişmedikten sonra CHP Genel Müdürlüğü'ne hangi kumpasla kimin getirildiğinin bizim nazarımızda hiçbir anlamı bulunmuyor.

AMAN DİKKAT

Muhalefetteki dağınıklık AK Parti'ye psikolojik üstünlük sağlayabilir ama bu yanıltıcı olmamalı. Hele hele rehavete sevk etmemeli. Bu fırsat heba edilmemeli. Tam aksine yerel seçimlerde de büyük bir zafer elde edip önümüzdeki 5 yılı "altın yıllar" gibi değerlendirme imkânına kavuşmalı. O nedenle yerel seçimlere hazırlanırken AK Parti yöneticileri bu uyarıları çerçeveletip tam karşılarındaki duvara asmalılar.

EMEKLİ MAAŞLARINDA İYİLEŞME OLACAK

CUMHURBAŞKANI Erdoğan, en düşük memur maaşının 22 bin lira olacağı sözünün gereğini yerine getirdi. Ancak emeklilerle ilgili düzenleme burukluğa neden oldu. Daha önce enflasyon farkı artı refah payı olarak yapılan artışta bu kez refah payından söz edilmemesi emeklilerde hayal kırıklığına yol açtı.

Gözler Cumhurbaşkanı Erdoğan'a çevrilmişti. Erdoğan dün, "Emekli maaşında iyileşme olacak" dedi. Cumhurbaşkanı ilgili bakanlara talimat verdiğini söyledi. "Emeklilerimizin beklentilerini göz ardı etmiyoruz. Ne söz verdiysek hepsini tek tek yerine getiriyoruz. Dün enflasyon oranı netleşince emeklilerin alacağı maaş da belli oldu. İyileştirme çalışması için bakanlarımıza talimatı verdim. Çalışmalar başladı. İnşallah önümüzdeki haftalarda gerekli açıklamayı yapacağım" diye konuştu.

Erdoğan söz verdi mi yapar. İnşallah emeklilerimize sevindirecek bir sonuç ortaya çıkar.

KILIÇDAROĞLU, KURULTAYI SEÇİM SONRASINA ERTELEMİYİ PLANLIYOR

EKREM İmamoğlu ile Kılıçdaroğlu arasında ipler koptu. Seçimden sonra üç kez üst üste görüşen iki isim artık yollarını ayırdı.

Kılıçdaroğlu ile İmamoğlu arasındaki mücadele giderek sertleşiyor. İmamoğlu, değişimle ilgili taleplerini bir internet sitesi açarak ileri bir aşamaya taşıdı. Ama hâlâ genel başkan adayı olduğunu açıklamadı. Aday olacak mı o da belli değil.

CHP'de Kılıçdaroğlu aday. Özgür Özel de aday olabileceğini açıklamıştı. İlhan Cihaner, hafta sonu yola çıkıyor. Aytaç Atıcı ise adaylığını ilan etti.

Ama CHP kurultayı yapılacak mı?

CHP KURULTAYI ERTELENECEK Mİ

İlçe kongrelerinin başladığı, il kongrelerinin 15 Ekim'de tamamlanacağını açıklandığı bir dönemde benim, CHP kurultay yapılacak mı diye sormam size şaşırtıcı gelmiştir. Hiç şaşırmayın. Çünkü Kılıçdaroğlu'nun büyük kurultayı seçim sonrasına erteleyeceği söyleniyor.

Hatırlarsanız İYİ Parti'de de il kongreleri tamamlanmış ancak Meral Akşener, büyük kongreyi seçim sonuna ertelemişti. İYİ Parti 24-25 Haziran tarihinde kongresini yaptı. Meral Akşener dikensiz gül bahçesine çevirdiği kurultaya damgasını vurdu. Akşener'in işine yarayan yöntemi Kılıçdaroğlu neden kullanmasın?

ADAYLARI BELİRLEYECEK

Kılıçdaroğlu'nun, kurultayı seçim sonuna ertelemesi sadece genel başkanlık seçimi açısından önemli değil. Belediye başkan adaylarının belirlenmesi açısından da kritik öneme sahip. Eğer kurultay seçim sonuna kalırsa belediye başkan adaylarını Kılıçdaroğlu belirleyecek demektir.

Bu durumda başta Ekrem İmamoğlu olmak üzere Mansur Yavaş ve Tunç Soyer'in kaderi de Kılıçdaroğlu'nun iki dudağı arasında olacak. Diğer belediye başkanlarının olduğu gibi.

EĞER İMAMOĞLU

HATA YAPARSA...

Bu durumda CHP kurultayının ekim ayında yapılma ihtimali tamamen ortadan kalktı mı? Kalkmadı. Eğer Ekrem İmamoğlu, kongrelerde yeterli delegayı elde edemezse, siyaseten yanlış hamleler yaparsa rakibini zayıf bir zamanında yakalayan Kılıçdaroğlu, ekim ayında kurultaya gidip Ekrem İmamoğlu'nu başarısızlığa uğratabilir. Tabii Ekrem İmamoğlu, kurultayda karşısına çıkma cesaretini gösterirse.

YOL HARİTASI

28 Mayıs seçimlerinin hemen arkasındandı. Ekrem İmamoğlu, 29 Mayıs'ta değişim talep eden çıkışını yapmıştı. Kılıçdaroğlu o günlerde kendisine yakın bir grupta

görüştü. “İstifa etmeyeceğim. 10 yıl daha partinin başındayım. Yerel seçimlerde İstanbul ve Ankara’yı yeniden kazanıp erken seçim kampanyasını başlatacağım” demişti. Kılıçdaroğlu, ilk günden yol haritasını belirlemişti. İstanbul ve Ankara’da seçimleri kazandığı takdirde seçim başarısızlığının unutulacağını düşünüyordu. Yerel seçim başarısının ardından erken seçim kampanyasını başlatıp istifa baskısını savuşturmayı planlıyordu. İstifa etmedi. Eğer yerel seçimde umduğu başarıyı sağlarsa 10 yıl daha CHP’nin başında kalacak demektir. Ama tersi olur, genel seçimden sonra yerel seçimi de kaybederse değil 10 yıl 10 gün dahi partinin başında kalamaz.